

Datum för beslut:
2024-09-02

Diarienummer:
V-2024-0401

Till: Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) 2024/01012

Beslut om synpunkter på delredovisningen av regeringsuppdraget att främja ansvarsfull internationalisering vid utbildnings-, forsknings- och innovationssamarbeten

Beslutet

Rektor beslutar om att Kungl. Tekniska högskolan lämnar synpunkter enligt bilaga 1 på delredovisningen av regeringsuppdraget att främja ansvarsfull internationalisering vid utbildnings-, forsknings- och innovationssamarbeten (2024/01012).

Ärendet

Kungl. Tekniska högskolan har beretts möjlighet att lämna synpunkter på delredovisningen av regeringsuppdraget att främja ansvarsfull internationalisering vid utbildnings-, forsknings- och innovationssamarbeten.

Kungl. Tekniska högskolans synpunkter framgår av bilaga 1.

Remissvaret har utarbetats av gruppchef Jenny Lundin Hammar inom enheten för internationella relationer (IRO) samt Jenny Karlsson och Fredrik Karlsson inom avdelningen för forskningsstöd (RSO) inom KTH:s verksamhetsstöd. Synpunkter har inhämtats från rådgivande gruppen för ansvarsfull internationalisering (RAI) samt från vicerektor för internationella relationer Stefan Östlund.

Detta beslut har fattats av rektor Anders Söderholm efter föredragning av Jenny Lundin Hammar, gruppchef EIT. Närvarande vid beslutet var vicerektor för internationella relationer Stefan Östlund.

Kungl. Tekniska högskolan

Stockholm 2024-09-02

Anders Söderholm
Rektor

Föredragande

Jenny Lundin Hammar
Gruppchef EIT
Enheten för internationella relationer

Bilaga 1: Kungl. Tekniska högskolans synpunkter på delredovisningen av regeringsuppdraget att främja ansvarsfull internationalisering vid utbildnings-, forsknings- och innovationssamarbeten (2024/01012)

Expeditionsdatum:

2024-09-02

Till: Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet)

Bilaga 1: Kungl. Tekniska högskolans synpunkter på delredovisningen av regeringsuppdraget att främja ansvarsfull internationalisering vid utbildnings-, forsknings- och innovationssamarbeten (2024/01012)

Sammanfattning

KTH har beretts möjlighet att svara på remiss av delredovisningen av regeringsuppdraget att främja ansvarsfull internationalisering vid utbildnings-, forsknings- och innovationssamarbeten (2024/01012). KTH tillstyrker behovet av att främja internationell samverkan genom ansvarsfull internationalisering och välkomnar en presentation av den stödfunktion som ska ingå i slutrapporten. De synpunkter som KTH önskar framföra listas här nedan.

Synpunkter

Förslag till system för ansvarsfull internationalisering

Utredningen föreslår ett system för ansvarsfull internationalisering i tre nivåer som tar hänsyn till ansvarsfördelningen mellan regering, myndigheter och lärosäten. KTH välkomnar en övergripande nationell policy som beslutas av regering eller riksdag. Högre utbildning och forskning ska präglas av akademisk frihet och öppenhet. Det bör dock framhållas att lärosätenas institutionella autonomi innebär att de självständigt ansvarar för sitt myndighetsuppdrag, utbildning, forskning och samverkan. I detta ingår att säkerställa att lärosätet bedriver en ansvarsfull internationalisering. Nationella riktlinjer, stödstrukturer och eventuella författningsändringar bör som utgångspunkt stärka lärosätenas ansvar och mandat att fatta beslut i ärenden som rör internationell samverkan. Därtill ett utvecklat regelverk som stärker lärosätenas förmåga att främja internationalisering genom medvetna riskhanteringsåtgärder.

Vägledande nationella riktlinjer för ansvarsfull internationalisering

Myndigheterna i uppdraget presenterar ett ramverk för vägledande nationella riktlinjer som redogör för vilka bedömningar och ställningstaganden som bör beaktas i bedömningen av möjligheterna och riskerna med internationella samarbeten. Det är positivt att de nationella riktlinjerna inte enbart ser till säkerhetsaspekterna utan även lyfter bl.a. etiska, geopolitiska och juridiska aspekter gällande internationell samverkan.

Det bör framhållas att arbetssätt samt förutsättningarna för internationell samverkan skiljer sig åt mellan lärosäten. Därav vikten att låta lärosäten, forskningsfinansiärer och forskningsintensiva bolag enskilt eller möjligen i samråd, ta fram egna riktlinjer och processer anpassade för verksamheten. Generella krav på ömsesidighet kan exempelvis göra att program med främst kapacitetsbyggande aspekter betraktas som mer komplicerade än de oftast är.

Relativt litet utrymme ges i utredningstexten till exportkontrollreglering,¹ trots att den ofta blir tillämplig på internationella utbyten av teknisk information och personal. Utredningstextens nuvarande skrivning kring hur grundforskningsundantaget fungerar kan lätt missuppfattas som att överdriva undantagets möjliga användningsområde. För att undvika oavsiktliga överträdelser rekommenderar vi att skrivningen ses över. Vi uppmuntrar också till att utredningen harmoniserar sina förslag med exportkontrollreglering och i samband med det

¹ s 42

överväger om den svenska lagstiftningen inom området bör revideras för att bli mer genomförbar vid lärosäten.

Plan för former av stöd till ansvarsfull internationalisering

Utredningen har identifierat att det finns behov av en stödstruktur på både nationell och lärosätetsnivå. En sådan nationell stödstruktur bör utformas med syfte att svara på konkreta frågeställningar från både lärosäten och forskningsfinansiärer medan mandat och befogenhet att fatta beslut kvarstår hos respektive myndighet eller organisation. Förslagsvis bör en sådan nationell stödstruktur ha kontaktytor gentemot flertalet myndigheter med expertkompetens inom området. På motsvarande sätt bör lärosätena tillsätta en intern stödstruktur bestående av personer med olika kompetens och organisatorisk tillhörighet.

Det fria samarbetet mellan akademiska institutioner är en del av det öppna samhället och något som måste värnas. Ett ökat fokus på säkerhetsisering, vilket ofta sammankopplas med nationalitet, riskerar att leda till diskriminering och stigmatisering. Forskning och högre utbildning i Sverige karaktäriseras av en stor mångfald med avseende på nationell och kulturell bakgrund. Misstänkliggöranden utifrån ursprung kan få mycket negativa konsekvenser för enskilda individer samt för internationell samverkan i stort. En stödstruktur för ansvarsfull internationalisering bör således även tillgodose stöd för likabehandling, icke-diskriminering samt välgrundade och proportionerliga åtgärder.

För att på lärosätetsnivå kunna implementera ett institutionsövergripande arbete med ansvarsfull internationalisering, samt genomföra det arbete med att bygga kultur som lyfts särskilt i utredningen, måste det avsättas extra resurser. Det kommer krävas både kompetensutveckling för befintlig personal samt nyrekrytering för att säkerställa att lämplig kompetens för det specifika lärosätets behov finns tillgängligt.